

STANJE KMETIJSTVA NA OBMOČJU NAŠE OBČINE

Možnosti moramo izkoristiti

Ko se pogovarjamo o stanju kmetijstva v naši občini in o možnostih nadaljnjega razvoja pridelovanja kmetijskih pridelkov, imamo pred očmi 54357 ha zemljišč, od tega 5983 ha njiv, 16399 ha travnikov in 2081 ha pašnikov. Večina površin je v zasebnem sektorju.

Nosilci kmetijske proizvodnje v občini so DO Ljubljanske mlekarne-TOZD Posestvo, Kmetijska zadruga Ljubljana-TZO Vič in Kmetijska zadruga Velike Lašče. Kmetijski zadrugi usmerjata in pospešujeta – na usmerjenih kmetijah združenih

kmetov – rejo in predelavo mleka, mesa, konj, ovac in povrtin, TOZD Posestvo pa pridobiva mleko in prideluje rž, pšenico in koruzo.

Čprav se sporazumi med kmeti in drugo vedno bolj uveljavljajo in utrjujejo, pa kmetje izgubljajo zaupanje v organizirano oziroma vnaprej dogovorjeno proizvodnjo. Vzrok? Na področju delovanja zadrug se še vedno pojavljajo občasni kupci-prekupčevalci, ki nudijo višje cene od opredeljenih, kar je odraz neurejenega tržišča tako v regiji, republiki kot v zvezi.

Vse to pa je posledica pomanjkanja določenih kmetijskih pridelkov oziroma premajhne tržne proizvodnje, predvsem mesa.

Premalo tržnih viškov

V občini imamo 14215 govedi, od tega 6640 molznih krav, nadalje 1264 konj, 283 ovac, 27807 komadov perutnine, 3600 prašičev in 3443 čebel oziroma panjev.

Poglejmo, kolikšna so bila vlaganja v usmerjeno kmetijsko proizvodnjo pri obeh kmetijskih zadrugah v lanskem letu. Za kmetijsko mehanizacijo, za govedorejo in za nakup plemenske živine je bilo v TZO – Vič izkoriščenih 13.312.994 dinarjev, v KZ Velike Lašče pa 4.772 dinarjev.

Za obdobje 1976–80 je bilo danih za TZO-Vič, za usmerjeno kmetijsko proizvodnjo, 52319810 dinarjev kreditov. Pri tem je bila soudeležba kmetov na omenjeno višino kredita povprečno 40 do 50 odstotkov, pač glede na namensko koriščenje.

V občini Vič-Rudnik smo imeli lani 1690 traktorjev, 1250 motornih kosilnic, 250 naprav, 400 prevetrovalnih naprav, 195 trosilcev hlevskega in 50 trosilcev umetnega gnoja, ter 115 sodov za gnojevko, da ne omenjamo vse kmetijske mehanizacije.

Kljub razpoložljivim kmetijskim strojem pa lahko ugotovimo, da je bil porast tržnih viškov v preteklem planskem obdobju premajhen. Vzroki so predvsem v opuščanju intenzivne kmetijske proizvodnje na manjših kmetijah in v vzporednem zaposlovanju kmetov v organizacijah združenega dela. Res pa je, da se je proizvodnja na usmerjenih kmetijah kljub temu povečala. Podatek, da je bilo v zadnjih petih letih zgrajenih 2882 in prenovljenih 1628 stajišč za živino opravičuje namembnost vlaganj družbenih sredstev v kmetijsko razširjeno reprodukcijo.

Več pozornosti tudi zemlji

Zemlja je tudi eden izmed pomembnih vzrokov za obstoječe stanje kmetijstva v naši občini. Temu faktorju smo namreč v preteklosti posvečali vse premalo pozornosti. Rešitev problematike zemljišč in njihovega nadaljnjega urejanja ter spremenjen, bolj odgovoren družbeni odnos do zemljišč, bo zato ena naših najpomembnejših nalog v prihodnje. Precej zemljišč je namreč nerodovitnih, površine se v nekaterih predelih postopno zaraščajo, nekaj dobrih zemljišč pa je še vedno neobdelanih, razdrobljenost je zelo velika.

Z ustreznimi agrotehničnimi ukrepi in primerno davčno politiko bomo v naslednjem obdobju skušali oživiti za kmetijstvo sposobna zemljišča tako na ravninskem kot tudi na hribovitem območju. S komasacijami bomo postopno zmanjševali razdrobljenost in prispevali h gospodarnejšemu izkoriščanju kmetijskih strojev in zmanjševanju proizvodnih stroškov.

Zaskrbnjujoča kadrovska struktura

Pomemben delež pri nadaljnjem razvoju kmetijstva ima tudi kadrovska politika. Sedanje stanje strukture delavcev, ki delajo na področju kmetijstva, je namreč sila zaskrbnjujoče. Kar 55 je namreč tistih delavcev – od skupno 180 zapo-

slenih – ki nimajo za delo, ki ga opravljajo, ustrezne izobrazbe. Delež krivde za takšno stanje nosi prav gotovo neurejena štipendijska politika. Izhod iz te situacije je moč najti v organiziranju izobraževanja ob delu in iz dela v okviru obstoječe srednje šole veterinarsko žvonnorejske smeri, kot tudi v preusmeritvi študentov iz združenih sredstev v kadrovske štipendije. Ne nazadnje bi kazalo proučiti možnosti uvedbe davčnih olajšav za tiste kmete, katerih otroci se šolajo v kmetijskih šolah in nameravajo ostati na kmetiji.

Nujno boljše planiranje

Ob takšnem stanju in vsakodnevni večji potrebi po hrani, tako pri nas kot v svetu, moramo bolj smelo planirati razvoj kmetijstva. Povečati moramo stalež osnovne črede oziroma doseči večji prirast na glavo živine oziroma na ha obdelovalne zemlje in pri tem posvetiti večjo skrb zemlji. Vse to pa seveda zahteva več strokovnega pospeševalnega dela in razrešitev tržnih razmer, nemotene oskrbe s kmetijskim repromaterialom in kmetijskimi stroji, kreditiranja načrtovanega razvoja in odnosa cen med repromaterialom in prodajno ceno kmetijskih pridelkov ter živine.

NINA LEGAT-ČOŽ

V naši občini smo imeli v začetku letošnjega leta 14.215 govedi, od tega 6640 molznih krav. 2081 ha pašnikov je v družbenem, 1941 ha pašnikov pa v zasebnem sektorju.

FARMA BREST

Načrtujemo in gradimo za jutri

Že drugič imamo v srednjeročnem planu načrtovano gradnjo nove mlečne farme na Brestu. 1978. leta smo že položili temeljni kamen zanj. Mimogrede – veljal nas je 90 starih milijonov. In sedaj, nekaj let po tem, ko smo že ugotovili potrebo po takšni farmi, farma še nikjer ni. Nasprotno, pogovarjati naj bi se začeli, oziroma ta pogovor nadaljevali ali jo sploh potrebujemo.

Ljubljanske mlekarne – TOZD Posestva trdijo, da je gradnja takšne farme nesmotna in nepotrebna. Da je ekonomika družbenih mlečnih farm neugodna, da farma trenutno posluje z izgubo 3–4 dinarjev na liter mleka, da je ekonomsko zgrešena želja, da bi z novimi farmami dobili več mleka, da je 106 milijonov litrov mleka, kolikor jih Ljubljanske mlekarne odkupijo letno za naše potrebe dovolj...

Še bi lahko naštevali argumente TOZD Posestva, da ni pametno investirati v izgradnjo nove farme. Te argumente so predložili tudi občinskemu izvršnemu svetu. Izvršni svet pa je mnenja, da vprašanja investicij v farmo Brest ne more biti prepuščeno le OZD Ljubljanske mlekarne in njenim kratkoročnim ekonomskim ukrepom. Ker je investiranje v to farmo vključeno tudi v

srednjeročni načrt mesta Ljubljane moramo to vprašanje usklajevati tudi na tem nivoju in pri tem upoštevati, da je viški prostor pomemben preskrbovalec Ljubljane s hrano.

O nadaljnji usodi farme Brest bo izvršni svet ponovno razpravljaj najkasneje oktobra meseca, ko bodo Ljubljanske mlekarne pripravile v sodelovanju z občinskim komitejem za kmetijstvo, gozdarstvo in preskrbo, dolgoročni razvojni program, ki bo vseboval jasne opredelitve razvoja kmetijstva.

Tudi na družbenopolitičnem zboru se je razprava dotaknila »usode« farme Brest. Upravičeno so se delegati spraševali, čemu razmišljati o njeni gradnji, saj smo v vse planske dokumente od občinskih do republiških že drugič zapisali, da jo moramo zgraditi. Najbrže trenutna ekonomska situacija res ni naklonjena tovrstnim investicijam, zavedati pa se je treba, da načrtujemo in gradimo za jutri, da bo morebitna prvotna izguba v prihodnosti nadomestila boljša preskrba za celotno ljubljansko območje. Soglasna je bila podpora stališčem izvršnega sveta s priporočilom, da vztraja na prvotnih odločitvah.

URBANISTIČNI NAČRT ŠIRŠEGA OBMOČJA POLHOVEGA GRADCA

Zgledno sodelovanje

Na področju KS Polhov Gradec, za katerega bo prav v kratkem pripravljen urbanistični načrt, živi 1800 ljudi, večina v Polhovem Gradcu in v bližnjih vaseh. Dolina je že izšla iz ruralnega dela, čistih kmečkih prebivalcev je le še 35 odstotkov. 800 prebivalcev je zaposlenih, od tega kar 300 v industriji. Toliko za ilustracijo o področju, za katerega bo že jeseni dan v javno razpravo urbanistični načrt. V prvi fazi urbanizacije, predvideva osnutek načrta, bi zgradili stanovanjske objekte za 800 ljudi, v drugi fazi pa za 2500 ljudi. Povedati velja, da kanalizacije zaenkrat razen v Polhovem Gradcu ni, da je za ostala naselja nujna nova čistilna naprava, da obstoječi vodni viri zadoščajo le za sedanje stanje, da je potrebno zavarovati Gradaščico, pred poplavi, da je problem ogrevanje in je edina možnost lokalna kotlarna na premost, ne bi pa bilo problemov z elektriko.

In kaj je najpomembnejše? Pri nastajanju tega urbanističnega načrta je zelo aktivno sodelovala tudi krajevna skupnost. Njeni predstavniki so bili prisotni pri vseh fazah nastajanja tega dokumenta, njihovo mnenje je bilo upoštevano in v načrt tudi vneseno. In zakaj je to tako zelo pomembno? Zato, ker kmetje najbolj vedo, katera zemlja je dobra, kvalitetna, katero bi veljalo obdržati, ker prebivalci najbolj vedo, katere objekte, katere ceste potrebujejo in nenazadnje zato, ker so ravno Polhograjski tisti, ki jih ta urbanistični načrt najbolj zadeva.

V Polhograjskih dolomitih je 127 kmetij, ki mleko tudi oddajajo. Največ je tistih, ki ga oddajajo od 500–1000 litrov. Molzne stroje pa ima le 38 kmetij.